

Rekoh ranije da su atmosferi u gimnaziji pridonijeli i nastavnici, mladi suplenti, među kojima su se isticali V. Mihovilić, te Skopljanac Lj. Petrović (poslije partizana i rata direktor skopske gimnazije) i neki drugi. Bili su to uglavnom mladi nastavnici koji su imali razumijevanja za našu buntovnost.

Neko vrijeme boravili su u internatu i drug D. Diminić, već tada istaknuti omladinski radnik u Sušaku i kasniji narodni heroj Marijan Badel.

Vjerujem da će na drugom mjestu biti objavljen popis svih učenika te generacije koji su sudjelovali u narodnooslobodilačkom ratu, kao i onih koji su poginuli. Ja ću ovdje navesti neke, koji su položili svoj život za ono, za što su se pripremali već u školskim klupama, i to baš u Krku:

Ljubo Mrakovčić, poginuo kao sekretar SKOJ-a Opatije, Branko Laginja, poginuo negdje na Učki; Miro Grahalić, strijeljan u Rimu, presudom Specijalnog suda (on je prvi uveo u Krku nošenje pribadače s crvenom glavicom, kao oznaku za pripadnost naprednom pokretu); Andrija Mrakovčić, iz Punta, Stanko Radošević Staniša, iz Medulina, Ivan Radošević, iz Medulina (zvali smo ga ras Tafari), i mnogi drugi.

A da i ne govorim o mnogim drugima koji su iz rata izašli kao oficiri i danas vrše visoke dužnosti ili u armiji ili u narodnoj vlasti, širom zemlje. Njihove su biografije i doprinos revoluciji zabilježeni u historijama raznih dijelova Jugoslavije gdje su se borili i djelovali.

I sada, na kraju ovog kratkog napisa, mogao bih odgovoriti na pitanje, postavljeno na početku napisa: da li je ta generacija, koja je prošla kroz klupe krčke gimnazije, ucrtala svoj put? Mogu slobodno reći: jest.

Ime jednog omladinca iz te generacije nosi i današnja škola: Čedo Žic.

USPOMENE

Darko Franović

Krčki gimnazijalci u razdoblju između 1921. godine i početka II svjetskog rata bili su podložni utjecaju naprednog radničkog pokreta. Progresivna kretanja su i njih zahvatila što je posebno došlo do izražaja poslije 1943. godine, a posebno u vezi s utjecajem Komunističke partije Jugoslavije na sindikalni pokret i politički život radnih masa. Ilegalna partijska štampa stizala je u ruke đaka Krčke gimnazije preko Punta, kao »Proleter« i »Srp i čekić«, odnosno »Komunist«. Gimnazijalci su inače crpili informacije o kretanjima u svijetu i o

borbi za prevagu naprednih shvaćanja kroz dnevnu štampu, a posebno iz »Borbe« i »Politike«.

Istodobno kao reakcija na klerikalna strujanja, razvio se u redovima đaka antiklerikalni pokret i ateizam. Inače su napredni učenici Krčke gimnazije koristili postojeće društvene organizacije i nastojali da dođu u njihovo rukovodstvo u čemu su i uspijevali, kao na primjer u »Jadransku stražu« i u druge.

Naprednu literaturu dobavljali su i primali iz Zagreba i Beograda, pa tako djela izdavačkih poduzeća »Epohe«, »Binoze«, »Nolita« i drugih. Ilegalna i poluilegalna štampa i literatura širila se i sistematski koristila. Sasvim je sigurno da su do đaka nailazili putove i drugovi koji su pripadali Komunističkoj partiji Jugoslavije, kao što su po svoj prilici postolar Malinarić i jedan od braće Kosijer, a posebno drugovi iz Punta, a od studentske omladine Mirko Radić, Dušan Diminić i drugi. Junačko držanje Dušana Diminića i Mirka Radića pred policijom na Sušaku prepričavalo se tada među krčkim đacima s velikim respektom, poštovanjem i divljenjem.

Odraz utjecaja Komunističke partije Jugoslavije na Ujedinjenu opoziciju 1935. imao je izvjesnog odraza i na raspoloženje aktiva napredne omladine Krčke gimnazije.

Zbog svog naprednog držanja, primjerice, Milivoj Car (sada profesor na Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu) trebao je da bude izbačen iz gimnazije. Dva đaka preuzela su obavezu i tražili razgovor s tadašnjim direktorom prof. Franom Nakićem-Vojnovićem. Rečeno mu je da će gimnazijalci stupiti u štrajk ako bi koji đak iz te gimnazije bio isključen. Nakon toga razgovora Milivoj Car nije isključen iz gimnazije i sasvim je sigurno da je prijetnja štrajkom imala svog odraza na držanje uprave gimnazije.

Izvanrednu podršku đacima gimnazije pružali su posebno najprogresivniji profesori škole kao npr. Ljubomir Petrović, Dušan Gašparac, Vinko Antić, Viktor Mihovilić, Augustinčić (iz Maribora) i drugi.

Kateheta Defar, jednom zgodom je iznio u zbornici da je đacima oduzeo hrpu komunističke literature ali da s time neće izaći pred sjednicu jer pretpostavlja da mu ne bi nitko vjerovao i da bi mu predbacili da je to sam podmetnuo. Progresivni pokret u Krčkoj gimnaziji posebno je došao do izražaja tijekom NOB, gdje je znatan broj đaka učestvovao a i dao svoje živote u borbi protiv okupatora i domaćih izdajnika.

**Spomenica
gimnazije »Čedo Žic«
u K r k u
1921 - 1971**

**K R K
1971**

KRČKI ZBORNIK

POVIJESNOG DRUŠTVA OTOKA KRKA
PODRUŽNICE POVIJESNOG DRUŠTVA HRVATSKE

SVEZAK 3

Urednički odbor:

dr BRANKO FUČIĆ

PETAR STRČIĆ (glavni urednik)

RIKARD ŽIC

RUDOLF ŽIC

Urednik ovog sveska:

FRANJO MATEJČIĆ

Slika na koricama:

ANTON DEPOPE (Motiv grba grada Krka)